Universitets- och högskolerådet

Svarshäfte nummer

2023-10-22

Högskoleprovet

Provpass 3

- Du måste fylla i dina svar i svarshäftet **innan** provtiden är slut.
- Följ instruktionerna i svarshäftet.
- Du får använda provhäftet som kladdpapper.
- Fyll alltid i ett svar för varje uppgift. Du får inte minuspoäng om du svarar fel.
- På nästa sida börjar provet, som innehåller 40 uppgifter.
- Provtiden är **55 minuter**.

Verbal del ty

Detta provhäfte består av fyra olika delprov. Dessa är ORD (ordförståelse), LÄS (svensk läsförståelse), MEK (meningskomplettering) och ELF (engelsk läsförståelse). Anvisningar och exempeluppgifter finner du i ett separat häfte.

Prov	Antal uppgifter	Uppgiftsnummer	Rekommenderad provtid
ORD	10	1–10	3 minuter
LÄS	10	11–20	22 minuter
MEK	10	21–30	8 minuter
ELF	10	31–40	22 minuter

Börja inte med provet förrän provledaren säger till.

Tillstånd har inhämtats att publicera det upphovsrättsligt skyddade material som ingår i detta prov.

1. proper

A stolt
B måttfull
C allvarlig
D förmögen
E välvårdad

2. galosch

A filthatt
B slipsnål
C högtidsdräkt
D slängkappa
E gummisko

3. dementera

A sörja
B förneka
C ljuga
D förbjuda
E störa

4. medaljens baksida

A orsaken
B undantaget
C motståndet
D nackdelen
E resultatet

5. cerebral

A som orsakar smärta
B som gäller hjärnan
C som rör synen
D som beror på kosten
E som sker reflexmässigt

6. hemsökelse

A utbredd plåga
B rastlöshet
C formell begäran
D uppståndelse
E personligt erbjudande

7. tjänlig

A lärorik
B begriplig
C användbar
D tillgänglig
E lättskött

8. vara avhängig av

A stå ut med
B räknas in i
C bero på
D utsättas för
E ha tilltro till

9. klander

A orimligt antagande
B osann uppgift
C ogillande anmärkning
D omild behandling
E olyckligt misstag

10. omsorgsfull

A noggrann
B trevlig
C bekymrad
D tankfull
E inställsam

Övningskörning

Falu kommun driver boendet Klarbo. Där bor ungdomar i åldrarna 18–21 år som kommit utan föräldrar till Sverige. På Klarbo får de allmänt boendestöd och erbjuds bland annat hjälp med att ta körkort. Personalen fungerar i dessa fall som handledare och övningskörningen sker på deras arbetstid. Boendet har också avtal med en trafikskola om startpaket där det ingår teori, riskutbildning och körlektioner.

I fjol bedömde Transportstyrelsen att det i åtminstone fem till tio svenska kommuner förekom så omfattande övningskörningsverksamhet vid boenden för ensamkommande flyktingbarn att det krävde tillstånd enligt lagen om trafikskolor.

Myndigheten hävdade också att de varit i kontakt med flera av boendena, som då ska ha upphört med övningskörningsverksamheten.

Men det stämmer inte i samtliga fall. Efter det att Transportstyrelsen förra våren genomfört en tillsyn vid Klarbo surnade Falu kommun till. Detta sedan myndigheten i en rapport konstaterat att boendet sysslade med tillståndspliktig förarutbildningsverksamhet enligt lagen om trafikskolor. I rapporten krävde myndigheten att verksamheten utan dröjsmål skulle upphöra.

Falu kommun ansåg att det var ett beslut, som gått dem emot, och överklagade. Kommunen nekade också till att verksamheten var yrkesmässig, eftersom den kunde jämföras med ideellt handledarskap så som det till exempel fungerar i en familj.

Transportstyrelsen menar att rapporten inte är ett beslut utan ska uppfattas som en bedömning och därför inte kan överklagas. Förvaltningsrätten anser dock att det handlar om ett beslut, som drabbar Klarbo. Därmed ska det gå att överklaga, skriver rätten.

Förvaltningsrätten i Falun tar dessutom ställning till om övningskörningsverksamheten på Klarbo är att betrakta som yrkesmässig. Även här går rätten emot Transportstyrelsen och konstaterar att lagtexten inte definierar vad ”yrkesmässig” avser, men att begreppet inom andra områden betyder att pengar byts mot tjänster. Även syftet med och omfattningen av verksamheten har betydelse, menar rätten, som skriver att personer som tidigare har dömts för att utan tillstånd bedriva yrkesmässig trafikskoleverksamhet har tagit betalt för sina tjänster. I dessa fall har syftet varit att tjäna pengar.

Rätten säger också att verksamheten på Klarbo är skattefinansierad och därmed finns inget vinstintresse. Inga pengatransaktioner har skett mellan handledare och elev. Domen avslutas: ”Övningskörningen är dessutom inte istället för de lektioner som bedrivs av trafikskola, utan utöver denna verksamhet.”

Johan Granath

Uppgifter

11. I vilken av följande frågor var Transportstyrelsen och Falu kommun oense?

A Frågan om Klarbo skulle ha rätt att ta betalt för övningskörningen eller inte.

B Frågan hur snabbt övningskörningsverksamheten skulle upphöra.

C Frågan om verksamheten skulle betraktas som övningskörning eller inte.

D Frågan hur Transportstyrelsens rapport skulle uppfattas.

12. Vilka kan betraktas som vinnare i den tvist som beskrivs i texten?

A Rättsinstanserna.

B Kommunerna.

C Trafikskolorna.

D Trafikmyndigheterna.

Mindfulnessbaserad kognitiv terapi

Var femte person blir svårt deprimerad vid någon tidpunkt i livet. 20–25 % av alla kvinnor drabbas och 7–12 % av alla män. Efter ett depressionstillfälle löper man 50 % risk att drabbas igen. Efter två eller flera depressioner ökar den risken till 70–80 %. Dessa fakta leder fram till insikten att behovet av återfallsförebyggande terapi är stort. Farmakologisk behandling med antidepressiva SSRI-preparat förebygger återfall, men den förebyggande effekten försvinner snabbt när medicinen tas bort. Därför rekommenderas ofta patienter att medicinera länge om tillgången till psykoterapi är dålig – och det fortsätter den att vara.

Två sårbarhetsfaktorer har identifierats vid depression:

- lättaktiverade negativa tankar vid nedstämdhet
- tendens att hantera nedstämdhet genom att älta.

Grunden till MBKT (mindfulnessbaserad kognitiv terapi) ligger i frågorna om vad det är i kognitiv terapi som är förebyggande för återfall i depression och huruvida detta går att plocka ut och använda separat som återfallsprevention. Förebyggande kognitiv terapi hjälper patienten att lösgöra sig från den sorts ältande och de negativa tanke- och känslospiraler som kan leda till depression. Vad är det då som fungerar förebyggande i traditionell kognitiv psykoterapi? Följande brukar nämnas:

- decentrering, att förhålla sig till tankar som bara tankar, inte sanningar, och att inte agera ut sina tankar
- den metakognitiva förmågan.

Just decentrering är centralt i mindfulness; man kan också formulera det som att ”kliva ur autopiloten”. Mindfulness översätts oftast med begreppet medveten närvaro.

Inom mindfulnesstraditionen förekommer två begrepp som kastar ljus över vad det är som den deprimerade, liksom i stort sett alla människor, kämpar med. Man tänker sig två olika mentala stilar, ”modes of mind”, i mänskligt fungerande som bör befinna sig i harmonisk balans. Dessa i grunden ändamålsenliga strategier benämns ”doing mode” och ”being mode”. ”Doing mode” är ovärderligt vid problemlösning och alldeles nödvändigt för vår överlevnad. Men i vår prestationsinriktade kultur tenderar ”doing mode” att bli alltför dominerande på bekostnad av ”being mode”. Denna överaktivering av ”doing mode” uppstår när vi upplever skillnader i hur vår livssituation faktiskt är och hur vi önskar att den vore. Negativa tankar och känslor aktiveras, liksom invanda strategier för att minska diskrepansen. När detta inte lyckas fortsätter processandet i ”doing mode” och systemet går på rundgång för att finna lösningar.

Den subjektiva upplevelsen av ”doing mode” är en ihållande känsla av otillfredsställelse och frustration. Tankarna kretsar kring ”måsten” och ”borden” och att man inte duger som man är. Lösningen antas ligga i att prestera mer på ett eller annat sätt. Tillståndet karaktäriseras av ältande, liksom av en ohälsosam benägenhet att värdera egna upplevelser som bra eller dåliga.

”Being mode” är på många sätt raka motsatsen och kännetecknas av direkt, omedelbart upplevande. ”Being mode” möjliggör en direkt och rik upplevelse av nuet och ett accepterande och tillåtande av det som är. Eftersom ”being mode” inte strävar efter att minska glappen mellan det som är och det som önskas, triggas inte med automatik gamla tanke- och handlingsmönster. Detta gör det lättare att tolerera och vara kvar i smärtsamma känslotillstånd, hanteringsmöjligheterna ökar. När vi under meditation är uppmärksamt närvarande befinner vi oss i ”being mode”. Den stillhet vi då kan uppleva ger en känsla av tillhörighet och trygghet som det är upp till var och en att bestämma betydelsen av.

”Doing mode” och ”being mode” kan liknas vid två olika växlingslägen. Liksom bilen som kontinuerligt byter växlingslägen utifrån vad trafiksituationen kräver, behöver den som är depressiv lära sig att känna igen och byta mentala växlar. Vid potentiella återfall ligger lösningen i att känna igen och frigöra sig från ”doing mode”; mindfulnessmeditationen tillhandahåller således både en metod för att öka medvetenheten om dessa växellägen och en alternativ växel att slå över till.

Man utgår från en multifaktoriell förklaringsmodell där den första depressionen ofta utlöses av negativa livshändelser, vanligen kopplade till förlust och separation. Det depressiva tillståndet karaktäriseras av ett samspel av negativa tankar, känslor, kroppsupplevelser och beteenden, vilket vidmakthåller och förstärker tillståndet. Efter tillfrisknandet kvarstår en inlärd association mellan låg sinnesstämning och negativt tänkande vilket ger en emotionell sårbarhet för nedstämdhet. Kopplingen mellan naturlig nedstämdhet och negativa tankar aktiveras lätt även när personen mår bra igen. Detta innebär att naturlig nedstämdhet ”triggar igång” negativa tankar vilket gör att depressionen återkommer. Varje depression ökar risken för ny depression. De psykologiska processer som genererar depression blir alltmer autonoma. Depressionerna blir med tiden allt mindre kopplade till yttre livshändelser – processen blir alltmer automatiserad.

Jon Kabat-Zinn, verksam vid University of Massachusetts Medical School, utformade ett program kallat

Mindfulness-based Stress Reduction. Det är ett åtta veckor långt program som hjälper patienten att förhålla sig till den stress som smärta eller sjukdom i sig genererar.

Det MBKT-program som skapats och bedrivs av psykologen Eva Hedenstedt i Umeå följer Kabat-Zinns modell men är något utvidgat och förlängt. Gruppen består av 8–12 deltagare. Patienter som ingår i gruppen kan inte befinna sig i akut kris, vara suicidala, ha ett aktivt missbruk eller ha obearbetade trauman bakom sig. Patienter som har endast en enstaka depression bakom sig exkluderas.

Programmets inledande sessioner handlar om att öva uppmärksamhet i nuet medan den senare delen av programmet mer handlar om acceptans. Programmet avslutas med att man utarbetar en individuell återfallsförebyggande plan.

MBKT har utvärderats i en randomiserad multicenterstudie, innefattande 145 patienter med tidigare diagnos ”egentlig depression”, som mått bra de senaste tre månaderna. Patienterna följdes i 14 månader. I referensgruppen, som bestod av patienter som fått sedvanlig behandling, låg återfallsfrekvensen på 66 % medan den för dem som fått MBKT låg på 37 %. Hos patienter med fler än tre tidigare depressioner halverades återfallsfrekvensen. Skillnaderna är signifikanta. Något oväntat framgick ingen skillnad hos patienter med endast två tidigare depressioner som fått MBKT jämfört med referensgruppen. En hypotes är att patienter med endast två tidigare depressioner är upptagna av att bearbeta de negativa levnadshändelser som utlöst depression och att MBKT därför inte är vad de i första hand behöver. För de som haft tre eller flera depressioner kan man tänka sig att de återkommande depressionerna är mer automatiserade reaktioner, och då svarar MBKT väl mot patientens behov.

Christina Reslegård

Uppgifter

13. Vad anges i texten som förklaring till att den som har tillfrisknat från depression riskerar att drabbas igen?

A Att invanda tankebanor lätt förstärker relativt svaga känslor av nedstämdhet.

B Att personen fortfarande har en nedsatt förmåga att vara lösningsfokuserad.

C Att de automatiserade processer som reglerar känslolivet inte längre fungerar.

D Att personen fortfarande är upptagen av att bearbeta tidigare livshändelser.

14. Hur beskrivs MBKT i texten?

A Som ett sätt att göra psykoterapeutisk behandling mer tillgänglig.

B Som en behandling som rekommenderas när medicinering inte längre har effekt.

C Som en vidareutveckling av en redan etablerad behandlingsmetod.

D Som en effektiv metod för den som försöker ta sig igenom en djup depression.

15. För den som har varit deprimerad innebär MBKT något av följande. Vad?

A Att bli uppmärksam på sitt eget mentala förhållningssätt och även kunna bryta det.

B Att bearbeta de yttre händelser som ursprungligen utlöste depression.

C Att undvika känslor av nedstämdhet genom att aktivt söka stimulans på andra områden.

D Att acceptera sin sjukdom och undvika växlingarna mellan ”doing mode” och ”being mode”.

16. För vilken typ av patienter fungerar MBKT bäst, enligt texten?

A Patienter som redan har prövat och blivit hjälpta av metoden.

B Patienter med relativt få tidigare depressioner.

C Patienter som har fått diagnosen ”egentlig depression”.

D Patienter för vilka återfallsprocessen har blivit självgående.

Universitetets idé

Universitetet är den av våra samhällsinstitutioner som åtnjuter högst förtroende hos allmänheten. Idag är högskolan en av de största statliga sektorerna med över 70 000 anställda och hundratusentals studenter. Förhoppningarna som knyts till forskningens och den högre utbildningens bastioner är skyhöga. De förväntas förmedla och frambringa avancerad kunskap, vara motorer i en regional och nationell ekonomi, tjäna som kritiska instanser och forum för nytänkande. Världen över satsas det följaktligen enorma belopp varje år på universitet.

Ändå tornar orons moln upp sig. Det finns starka röster, rentav i styrelser för vårt lands största lärosäten, som vill snäva in universitetens uppdrag genom att förvandla dem till lokaler för lönsamma patentmakare. Samtidigt hotar ett än mer radikalt ifrågasättande. En motrörelse, anförd av världens allra mäktigaste, underkänner rationell argumentation och själva den vetenskapliga metoden. I ett postfaktiskt tillstånd har universitetet ingen uppgift.

Eller också är det just i ett sådant tillstånd som universiteten behövs som mest. Om så är fallet handlar det inte bara om att slipa argumenten för förnuft och vetenskap, utan om att formulera övertygande argument för universitetets mål och mening. Kan det vara så att universitetet alltför länge har tagit sig självt – sin uppgift, sin status, sin finansiering – för givet? Att det har varit alltför omhuldat och välförsett för att behöva rättfärdiga sin existens?

Den som anfäktas av sådant tvivel kan söka stöd i den rikhaltiga akademiska reflexionslitteraturen. Här finns många insikter att hämta. Historiskt sett växte denna genre fram under det sena 1700-talet, en period när universitetet av upplysningsfilosofer, naturforskare och andra progressiva krafter dömdes ut som en sömnig och antikverad inrättning. Men i stället för att helt lägga ned den medeltida lärdomsanstalten – det var ett alternativ som faktiskt övervägdes – fanns det ett antal tänkare, huvudsakligen tyskar, som föresatte sig att omdefiniera universitetets grunduppdrag. Enligt dem skulle universitetet hädanefter inte bara vidareföra de gamla sanningarna; det skulle frambringa nya. Här föddes det moderna universitetet. Redan från början fanns det olika uppfattningar om hur det skulle utformas, och diskussionen har fortsatt sedan dess.

I *Universitetets idé* har idéhistorikern Thomas Karlsohn fångat denna fortlöpande reflexion i 16 nyckeltexter från de senaste tvåhundra åren. Karlsohn står själv för urval och översättning, och har därtill skrivit en lång och kunskapsrik introduktion till universitetet och dess historia.

Karlsohn har hämtat sina källtexter ur de två tongivande intellektuella traditionerna på området, den tyska och den anglosaxiska. Eftersom de nyare texterna, direkt eller indirekt, refererar till de äldre blir antologin också till ett långt samtal som spänner över epokerna. Det är fascinerande att följa hur universitetets kardinalfrågor ständigt återkommer, samtidigt som varje tid har sina speciella problem. Urvalet är alltså välmotiverat men innebär också en begränsning. Romanska röster, från José Ortega y Gasset till Jacques Derrida, får vi exempelvis inte ta del av.

Antologin inleds med två urtexter från 1800-talet: Wilhelm von Humboldts ”Om den inre och yttre organisationen av de högre vetenskapliga läroanstalterna i Berlin” (1808/1810) och John Henry Newmans ”Idén om ett universitet” (1852). Humboldts memorandum har kallats för det mest diskuterade dokumentet i universitetets historia. I denna korta text satte Humboldt sina akademiska principer på pränt. Universitetet ska vara en plats där vetenskapen i dess djupaste, vidaste och renaste mening har sin hemvist, menade Humboldt. Det innebar att universitetets centrala uppgifter måste vara forskning och bildning, inte endast kunskapstradering och yrkesutbildning. Därutöver framhävde han nödvändigheten av akademisk frihet och föreningen av forskning och undervisning.

Den anglosaxiska traditionen har löpt i delvis andra spår. Den har sitt ursprung i kyrkomannen Newmans idéer. Universitetet utgör, skrev han, ”en plats för undervisning om den universella kunskapen”. I likhet med Humboldt tog han parti för bildningen och studiet av klassiska texter. I motsats till den tyska traditionen saknades det dock hos honom en elaborerad tanke om forskningens roll i kunskapens dynamik. Inte heller drog Newman i härnad för den akademiska friheten. För honom var kunskapstillägnelsens fostrande och formande aspekt överordnad.

Newmans betydelse består i att han lade grunden för den tradition av *liberal education* som så länge har varit ett viktigt inslag i högre utbildning i framför allt Nordamerika. Med detta förstås de breda inledande studier som föregår specialisering och yrkesinriktning och i stället har som syfte att främja intellektuell mognad och personlighetsdaning. Vad detta innebär mer precist, och hur denna bildningsmission ska kombineras med universitetets andra uppdrag, har varit föremål för omfattande diskussioner under mer än hundra år.

Att det har rört sig om meningsutbyten kan två exempel illustrera. År 1930 pläderade Abraham Flexner för att universitetet skulle vara en institution med det rena

sanningssökandet i högsätet. Drygt tre decennier senare, 1963, menade Berkeley-rektorn Clark Kerr att Flexners vision var överspelad och att efterkrigstidens massuniversitet bäst beskrevs som ett antal löst sammanfogade enheter med olika funktioner – ett ”multiversitet”. En annan stridsfråga har gällt själva innebörden av *liberal education*, i synnerhet under det ”culture war” som tog sin början under 1980-talet. Allan Bloom förordade fördjupade studier av en begränsad uppsättning hallstämplade västerländska klassiker. Han fick mothugg av en annan filosof, Martha Nussbaum. Hon argumenterade för att pensumet måste breddas och att en förmåga att leva sig in i det främmande var avgörande för en allsidig medborgerlig fostran.

Frågan är om vi redan nu kan få en skymt av framtidens universitet. Kanske är det inte alls den amerikanska eller den europeiska utvecklingen som kommer att bli den mest angelägna att följa. Antologin *The transnational politics of higher education* öppnar ett vidare perspektiv. Ett grundbudskap i den boken är att universitet världen över har dragits in i den globala konkurrensen. Det har underlättat studentutbyte, stimulerat forskningssamarbete och drivit på den vetenskapliga produktiviteten. På samma gång har universiteten blivit kraftcentraler i en innovationsdriven ekonomi. Ämnen och kunskapsfält som inte anses kunna bidra till den ekonomiska tillväxten för en alltmer tynande tillvaro.

Det finns tendenser som är än mer bekymmersamma. Några av de mest framgångsrika universiteten har kunnat frodas i djupt auktoritära stater, som Ulrika Björkstén nyligen skildrade i en serie avslöjande reportage i radions *Vetandets värld*. Nanyang Technological University i Singapore och King Abdullah University of Science and Technology i Saudiarabien är bara två exempel på lärosäten som de senaste åren har klättrat snabbt på de internationella rankningslistorna. Där triumferar den hårda upplysningens teknisk-instrumentella nytta över den mjuka upplysningens demokratiska och humanitära värden. Och det kan mycket väl vara där som det tjugoförsta århundradets idé om universitetet tar form i detta nu.

Johan Östling

Uppgifter

17. Vad tycks vara Johan Östlings främsta syfte med att göra en historisk tillbakablick utifrån antologin *Universitetets idé*?

A Att formulera ett mer modernt uppdrag för universitetet.

B Att öka kunskapen om universitetets rika historia.

C Att kritiskt granska universitetets faktiska samhällsnytta.

D Att skapa perspektiv på universitetets situation i dag.

18. Vad stod i centrum för 1980-talets ”culture war”, av texten att döma?

A Frågan om vilka texter som ska läsas på universitetet.

B Frågan om den akademiska frihetens betydelse.

C Frågan om vilka studenter som ska läsa på universitetet.

D Frågan om universitetets samhällsnytta.

19. I texten jämförs två olika idétraditioner. Vad av följande stämmer bäst överens med det som sägs i texten?

A Både Humboldt och Newman betonar vikten av ny kunskap.

B Både Humboldt och Newman betonar yrkesutbildningens betydelse.

C Humboldt betonar till skillnad från Newman vikten av oberoende forskning.

D Newman betonar till skillnad från Humboldt bildningens betydelse.

20. Vad av följande ser Johan Östling som ett problem vad gäller universitetets framtid?

A Att statens intresse av att finansiera verksamheten vid universiteten minskar.

B Att universitetens verksamhet riskerar att framför allt styras av ekonomiska hänsynstaganden.

C Att kontrollen och styrningen av universitetens undervisning förändras allt snabbare.

D Att forskningen uteblir när universiteten blir alltmer specialiserade som läroanstalter.

21. Syntetfibrer framställs av petroleum, det vill säga råolja, i kemiska processer som kan _____ med plasttillverkning. En stor del av klädbutikernas koftor, mössor och halsdukar tillverkas idag av syntetmaterial som akryl och polyester.

A likställas

B avyttras

C föregripas

D tillfogas

22. Ett arkitektoniskt mästerverk utses inte bara av arkitekter, utan även av folk i allmänhet. Om inte annat är turistströmmarna till historiska _____ ett bevis på det. Människor har i alla tider _____ arkitektur, som på många sätt kan sägas vara en konstform.

A byggnader – genomskådat

B ruiner – ringaktat

C monument – uppskattat

D evenemang – betraktat

23. Redan när vi föds är vi kognitivt disponerade att se _____ och kategorier, vilket styr hur vi värderar _____. När vi lär oss nya saker försöker vi foga samman nya fakta med vår _____ av världen, vilket leder till att vi gradvis omformar vår världsbild.

A detaljer – varandra – minnesbild

B nyanser – samhället – bearbetning

C skillnader – berättelser – vision

D sammanhang – information – förförståelse

24. En viktig princip i GATT (Allmänna tull- och handelsavtalet) är reciprocitet, alltså att medlemsländerna _____ förbinder sig att avveckla handelshinder.

A tveklöst

B ömsesidigt

C eftertryckligt

D självständigt

25. Prästen, som först ser förbluffad ut, sänker sedan hakan och _____ en djupsinnig min. ”Jag är inte så _____ i Dostojevskij”, säger han. ”Vill ni förklara er närmare?”

A antar – bevandrad

B tillstår – rutinerad

C invänder – införlivad

D uppger – förbunden

26. Till skillnad från äldre tiders hospital var 1700-talets lasarett inte bara inriktade på _____ vård, utan här förväntades även en viss förbättring av patienternas tillstånd eller åtminstone någon lindring av deras lidande.

A livsduglig

B livshotande

C livsbejakande

D livsuppehållande

27. Att döma av enkätsvaren upplevde de flesta av hobbyodlarna att den direkta ekonomiska förlusten som följde av de invasiva spanska skogssniglarnas _____ trots allt var förhållandevis _____.

A nedslag – väsentlig

B frosseri – måttlig

C girighet – stagnerad

D tillbakagång – överdriven

28. Med tanke på den långa tid som har _____ sedan Norrmalmstorgsdramat, och det faktum att såväl rånarna som gisslan och polisen _____ under stor psykisk press, är det närmast omöjligt att _____ vad som egentligen skedde i varje enskild situation.

A utspelats – uppehöll sig – avgöra

B avlagts – agerade – fastställa

C förflutit – befann sig – utröna

D passerat – utsattes – försäkra

29. Funktionärerna ledde bort de svettiga, utmattade hästarna som nyss hade tävlat, samtidigt som nya _____ samlades inför det _____ loppet.

A ekipage – förestående

B ensilage – tillträdande

C emballage – innevarande

D entourage – uppbyggande

30. I avsaknad av riktlinjer hade folkskolans och läroverkens lärare varit relativt _____ i sin bedömningspraktik, som till stor del byggde på läxförhör och examinationer utformade av lärarna själva.

A autonoma

B vårdslösa

C monotona

D frisinnade

American Folk Music

The national treasure that is American folk and country music came over on boats from the British Isles in the 17th century, especially the Scots-Irish borderlands. It traveled down the Appalachian – via fiddle, banjo and guitar – in ballads and hymns, the words changing into new songs but the music immutable. For example, it was the first music that the great American songwriter Woody Guthrie ever heard: his mother singing Anglo-Celtic ballads in a high nasal country twang at their home outside Okemah, Oklahoma.

Question

31. What is said here about the relationship between British and American folk songs?

A The British melodies were retained but the lyrics were replaced.

B The original British folk songs developed beyond recognition.

C American folk music gradually lost touch with its British roots.

D American folk singers combined British lyrics with new music.

The Great Lakes

The Great Lakes are undergoing "an ecological catastrophe unlike any this continent has seen," according to Pulitzer Prize finalist Dan Egan. Humans have dramatically altered the lakes' fauna since invasive species first snuck up through the man-made Saint Lawrence Seaway. Blunders sometimes stemmed from well-meaning policies. Researchers imported Asian carp to kill river nuisances without chemicals, and now some worry the fish has silently invaded Lake Michigan's floor via the Chicago Sanitary and Ship Canal. And the lakes' imported problems are quickly becoming national disasters, such as the tiny and quick-spawning quagga mussel that has infested regions as far away as Lake Mead and Lake Powell on the Colorado River.

Question

32. What is implied here?

A Measures against environmental destruction tend to be taken when it is already too late.

B Environmental damage caused by chemical waste is usually very difficult to repair.

C The chemical industry is unlikely to take responsibility for effects on the environment.

D Predicting the consequences of actions to protect the environment can be difficult.

No Child Left Undiagnosed

Unless we soon come to our senses, the United States may become a dystopia of overdiagnosed mental illness, starting with early childhood. Already, one in five adults takes psychotropic medication on a daily basis. One in four of us has qualified for a psychiatric diagnosis in the last year, and half of us will have been diagnosed with a mental disorder at some point in our lifetime.

The statistics for children and teenagers are even more alarming: a recent study found that by age 21, 81 percent of American kids could be labeled with a mental disorder – if they are evaluated often enough and with sufficient diagnostic ardor.

In the past 20 years, the rate of attention deficit hyperactivity disorder (ADHD) diagnoses has tripled: 11 percent of all kids in this country now have a diagnosis of ADHD, and 6 percent are on daily medication for it. The situation is particularly extreme among teenage boys – one in five diagnosed, one in ten medicated. Diagnoses of developmental disorders and childhood bipolar disorder have increased 40-fold over the same time period. We are turning childhood into a disease.

A recent study of 1 million Canadian children proved that much of this shift comes from wild and unwarranted diagnoses of normal childhood behavior. Remarkably, in that study, the best predictor of an eventual ADHD diagnosis was a child's birthday – the youngest boy in a class was almost twice as likely as the oldest to be diagnosed. There can be only one way to interpret this result: perfectly appropriate developmental immaturity is being mislabeled as a mental disorder and treated with unnecessary, expensive, and potentially harmful pills.

The short-term side effects of ADHD medication can include anxiety, insomnia, reduced appetite, weight loss, stunted growth, and increased blood pressure. But no one really knows what the long-term impact on the developing brain may be.

ADHD can be a useful diagnosis, when made carefully, for the approximately 3 percent of kids whose impairment – abnormal levels of hyperactivity, impulsivity, and difficulty focusing attention – is significant enough to require treatment, although no bright line separates a child with ADHD from one who is normally active. ADHD can be a harmful diagnosis, however, when applied carelessly to normal, active kids who will likely fare better if left alone.

The pharmaceutical industry has played a role in this epidemic of diagnoses. In 1997, its lobbying brought it permission to advertise directly to consumers, a practice allowed only in the United States and New Zealand. The results? A sector delivering annual sales close to $10 billion – and thousands of kids taking medicine they probably don't need.

Some child psychologists have now proposed a wholly new condition, closely related to ADHD, that could potentially subject millions more children, especially younger kids, to reckless diagnosis and treatment. "Sluggish cognitive tempo" (SCT) may be the most ill-informed invention I have encountered in my 40 years of evaluating diagnostic wish lists.

To date, SCT's main characteristics are vaguely described and still under discussion, but include some combination of daydreaming, mind wandering, lethargy, and slow mental processing. Although no scientific consensus exists, its proponents claim that up to 2 million children may already qualify for the diagnosis, which, improbably, appears to be racing toward clinical recognition. This can only be described as a public health experiment seeking to mislabel millions more kids as "patients."

Such shaky diagnostic suggestions typically come from "experts" brimming with confidence. Sometimes they are well-meaning, sincerely seeking to aid struggling families. Sometimes they are overly influenced by drug company support of their research. But rarely are they guided by common sense or an appropriate fear of unintended consequences. Unsurprisingly, some of the same experts who succeeded in expanding ADHD diagnosis are now advancing this new disorder, a potential disaster for the kids who would be misdiagnosed and then overmedicated.

It is time for policymakers to restrict drug company influence and for clinicians to realize that an accurate diagnosis requires time and watchful waiting. It is time for parents to step up and protect their kids, to become informed consumers, to get second opinions, and to try other approaches before resorting to medication. Finally, it is time that we improve our school systems rather than medicate our students. Instead of spending billions a year on drugs, how about providing kids with smaller classes and more gym periods so that they can blow off steam more naturally, without prescription?

Allen Frances, M.D., Psychology Today

Questions

33. What is the author's view of the statistics given in the first few paragraphs?

A The actual situation is even worse than has sometimes been assumed.

B Young people tend to suffer from mental ill-being more often than before.

C There seems to be no obvious cure in sight for the foreseeable future.

D The figures for mental disorder in the U.S. are clearly exaggerated.

34. What general picture of ADHD has emerged in recent years, according to the text?

A It is no longer seen as a mental disorder among teenagers and children.

B Its overall frequency is believed to have increased by nearly a third.

C It now appears to have reached almost epidemic proportions.

D Its spread among young people is mainly attributed to better diagnostic tools.

35. What is argued in relation to today's treatment of ADHD?

A Its use of special medication is completely uncalled for.

B It is beneficial only if based on an accurate diagnosis.

C Its assumed positive effects remain to be demonstrated.

D It may give rise to the mental disorder it was meant to cure.

36. What is the author's opinion about the recent appearance of SCT as a suggested syndrome?

A It can be seen as a welcome addition to the present spectrum of diagnoses.

B It will hardly be accepted by the majority of psychological practitioners.

C It will bring more precision to the field of children's mental disorders.

D It could well be open to even more clinical misuse than ADHD.

37. How can the basic content and tone of the article best be described?

A As an alarm bell concerning the mental state of too many children across the U.S.

B As a passionate protest against the increasing use of psychiatric diagnoses.

C As an accusation that educational authorities and parents have failed their responsibilities.

D As a much-needed call for more research into the causes of young people's mental disturbances.

Tantalum

The name of element 73 in the periodic table is derived from the ancient Greek mythological character Tantalus, whose punishment for sacrificing his son was to stand in a lake in the afterworld, surrounded by water but unable to drink. Swedish chemist Anders Ekeberg chose the name after he discovered the element tantalum in 1802, because tantalum's oxide would not react with acids, even plentiful amounts of very strong acids, unlike the compounds of most other metals. The inert nature of tantalum makes it ideal for certain medical implants, including screws used to hold together bones, artificial joints and plates in the skull. Combined with its strength, this inertness makes it ideal in making vessels and pipes in the pharmaceutical and food industries.

Question

38. What is said here about tantalum?

A It is increasingly used as an ingredient in supplements and medicines.

B Its name is associated with its relative chemical stability.

C Its properties were already known by the Ancient Greeks.

D It has been found out to occur naturally in human bone structure.

Forget It?

According to Viktor Mayer-Schönberger, professor of Internet governance and regulation at the Oxford Internet Institute, the ability to forget past events, or at least to let them recede in our minds, is critical for decision making. Psychologists often note that this ability is a valuable safety valve. As we naturally forget things over time, we can move on and make future choices without difficult or embarrassing episodes clouding our outlook. But when our decisions are tangled up in the perfect memory of the Internet – when we must factor in the effect of our online footprint before every new step – "we may lose a fundamental human capacity to live and act firmly in the present," Mayer-Schönberger says.

Question

39. What is the main focus in this text?

A The amazing capacity of the Internet to help us remember things correctly.

B The possible negative effect of Internet memories on our future courses of action.

C The potential of online facilities to help us avoid making the same mistake twice.

D The risk of people's memories being distorted by online traces of past events.

El Greco

The 16th- and 17th-century paintings of El Greco are populated by famously elongated figures. These curious forms have kindled speculation that the painter may have suffered from astigmatism, an optical defect. The reasoning goes that spectacle lenses could have overcorrected El Greco's astigmatism, producing retinal images that were stretched vertically, thus causing the master to paint tall and skinny objects that appeared normal to him. To test this idea, a vision scientist persuaded a volunteer to wear a distorted telescope for two days straight. She copied squares and drew squares from memory four times each day. The copied squares were always picture-perfect, but the squares from memory were not always so: they started 50 percent too tall and grew progressively shorter with time. By the end of the second day, she was drawing impeccable squares. The conclusion was that even if El Greco suffered from astigmatism, he would have quickly adapted to it.

Question

40. What can be concluded from the text about El Greco?

A The characteristic figures in his paintings were the result of his own deliberate choice.

B His visual defect explains some of the unusual features of his paintings.

C His paintings are likely to have been created mainly from memory images.

D The claim that he had a visual defect has been proven incorrect.